

Sygn. akt V CZ 82/07

POSTANOWIENIE

Dnia 4 października 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Strus

w sprawie z powództwa J. P.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu Nr [...] w S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 4 października 2007 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 8 maja 2007 r., sygn. akt [...],

- 1. oddala zażalenie;**
- 2. nie obciąża powoda kosztami postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 8 maja 2007 r. odrzucił apelację powoda J. P. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 22 stycznia 2007 r. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny podkreślił, że apelacja podlega odrzuceniu, bowiem nie została należycie opłacona. W dniu 10 kwietnia 2007 r. powód, zwolniony od kosztów sądowych w całości i reprezentowany przez adwokata, wniósł apelację od wyroku Sądu Okręgowego w O., nie uiszczając opłaty sądowej z tego tytułu. Sąd Apelacyjny podkreślił, że strona, której sąd przyznał całkowite zwolnienie od kosztów sądowych, ma obowiązek uiścić opłatę podstawową, o której mowa w art. 14 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), od wszystkich pism podlegających opłacie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Artykuł 130² k.p.c. reguluje skutki wniesienia przez profesjonalnego pełnomocnika pisma podlegającego opłacie stałej lub stosunkowej, które nie zostało należycie opłacone. W świetle art. 130² § 3 k.p.c. apelacja taka powinna ulec odrzuceniu. Skoro jednak Sąd I instancji nie uczynił tego, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 373 k.p.c.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego pełnomocnik powoda zarzucił naruszenie art. 149 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 21, poz. 123) przez błędne zastosowanie art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. zamiast jej przepisów w obecnym brzmieniu, nadanym przez wymienioną ustawę, bądź przepisów działu II tytułu V księgi pierwszej części pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach w sprawach cywilnych. W uzasadnieniu podkreślił w szczególności, że ustawa z dnia 14 grudnia 2006 r. przewiduje wprawdzie stosowanie ustawy w brzmieniu przez nią nadanym do postępowań wszczętych do dnia 10 marca 2007 r., a do spraw wszczętych przed tym dniem stosowanie przepisów dotychczasowych, jednakże w okolicznościach niniejszej

sprawy przepisami dotychczasowymi są przepisy ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 110 ze zm.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 14 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.; dalej: u.k.s.c.), w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 21, poz. 123; dalej: ustawa nowelizująca), tj. przed dniem 10 marca 2007 r., przewidywał pobieranie przez sąd opłaty podstawowej także od podlegających opłacie pism, w tym apelacji, wnoszonych przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych, chyba że ustawa stanowiła inaczej. Przepis ten został uchylony przez art. 1 pkt 1 ustawy nowelizującej. W okolicznościach niniejszej sprawy wymaga zatem rozważenia, czy Sąd Apelacyjny powinien zastosować, jak twierdzi pełnomocnik powoda, zamiast art. 14 ust. 2 u.k.s.c. w pierwotnym brzmieniu, przepisy ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w brzmieniu obowiązującym od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej albo przepisy obowiązujące przed dniem wejścia w życie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, tj. przed dniem 2 marca 2006 r.

Artykuł 2 ustawy nowelizującej przewiduje stosowanie przepisów dotychczasowych do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie tej ustawy. W języku potocznym przymiotnik „dotychczasowy” oznacza „dotychczas istniejący”, „poprzedzający chwilę obecną”. Zgodnie z wykładnią językową tego przepisu, zawierającego normę z zakresu prawa międzyczasowego prywatnego (intertemporalnego), pod pojęciem „przepisów dotychczasowych” należy zatem rozumieć przepisy poprzednio obowiązujące, mianowicie przepisy ustawy o kosztach cywilnych w sprawach cywilnych w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy nowelizującej. Tak też rozważane pojęcie, którym często posługują się normy prawa międzyczasowego prywatnego, jest powszechnie rozumiane w orzecznictwie i w piśmiennictwie. Przykładowo Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 31 stycznia 2001 r., P 4/99 (OTK 2001 r., nr 1, poz. 5) podkreślił, że normy międzyczasowe (intertemporalne) rozgraniczają

czasowy zakres stosowania kolejno obowiązujących przepisów przez wskazanie, który z nich należy zastosować w danej sytuacji.

Należy w związku z tym odrzucić twierdzenie pełnomocnika powoda, że w okolicznościach niniejszej sprawy art. 2 ustawy nowelizującej nie przewiduje właściwości przepisów ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w brzmieniu dotychczasowym, ale odsyła do przepisów obowiązujących przed wejściem w życie tej ustawy, ponieważ w okresie ich obowiązywania zostało wszczęte postępowanie w sprawie. Odesłanie dalsze jest zasadniczo dopuszczalne w prawie międzyczasowym prywatnym (podobnie jak w prawie międzynarodowym prywatnym – art. 4 § 2 p.p.m.), ale tylko wtedy, gdy wynika to wyraźnie z normy intertemporalnej, zamieszczonej w ustawie dotychczasowej. Do „przepisów dotychczasowych” w rozumieniu art. 2 ustawy nowelizującej należy art. 149 ust. 1 u.k.s.c., który przewiduje stosowanie dotychczasowych przepisów o kosztach sądowych w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. W postanowieniu z dnia 25 października 2006 r., III CZP 73/06 (niepubl.) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zakończenie postępowania w danej instancji, w rozumieniu art. 149 ust. 1 u.k.s.c., następuje z chwilą wydania orzeczenia kończącego (merytorycznie lub niemerytorycznie) postępowanie w sprawie w danej instancji. W niniejszej sprawie wyrok Sądu pierwszej instancji został wydany dnia 22 stycznia 2007 r., a apelacja została wniesiona dnia 10 kwietnia 2007 r. Zapewne z zestawienia tych dat miałyby wynikać, choć pełnomocnik nie wyjaśnił tego w uzasadnieniu zażalenia, alternatywny pogląd o stosowaniu przepisów ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zmienionym brzmieniu. Oznaczałoby to swoiste odesłanie zwrotne przez ustawę w dotychczasowym brzmieniu (ustawę dawną) do ustawy w zmienionym brzmieniu (ustawę nową). Należy w związku z tym podkreślić, że prawo międzyczasowe prywatne, w odróżnieniu od prawa międzynarodowego prywatnego (art. 4 § 1 p.p.m.), nie tylko nie przewiduje, ale wręcz nie dopuszcza odesłania zwrotnego. Takie odesłanie następowaloby bowiem wbrew wyraźnej dyspozycji normy intertemporalnej zamieszczonej w nowej ustawie, która, jak w sytuacji określonej w art. 2 ustawy nowelizującej, przewiduje stosowanie przepisów dotychczasowych. W wypadku zaś ewentualnej kolizji między normami

intertemporalnymi ustawy nowej i ustawy dawnej trzeba przyznać pierwszeństwo tym pierwszym, zgodnie z regułą *lex posterior derogat legi priori*.

Zażalenie podlegało więc oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 2 i 3 k.p.c.